

Број: 03,03./11-05-1-301/15

Сарајево, 21. 12. 2015. године

Извјештај
о састанку Одбора за питања културе Парламентарне димензије
Централноевропске иницијативе одржаном у Риму (Италија)
2. новембра 2015. године

У Риму је 2. новембра 2015. године у организацији Сената Италије одржан састанак Одбора за питања културе Парламентарне димензије Централноевропске иницијативе о теми „Сарадња између земаља чланица Централноевропске иницијативе у области образовања, укључујући и универзитете, у оквиру европских интеграција“. Састанку је присуствовала Моника Томић, предсједавајућа Делегације ПСБиХ у ЦЕИ, и секретарка Делегације Сенаида Бешлагић.

На састанку су учествовали представници делегација националних парламената из Аустрије, Босне и Херцеговине, Црне Горе, Чешке, Италије, Мађарске, Словеније и Украјине те замјеник генералног секретара Централноевропске иницијативе, Ерик Черновиц. Учесници су истакли важност квалитетног високог образовања, мобилност студената и професора као и побољшање заштите права националних мањина признавањем њихових језичких разлика и стечених квалификација. Наглашена је и потреба за побољшањем заједничког дјеловања земаља чланица ЦЕИ-ја у области размјене, тј. мобилности студента и професора те уједначавању и усавршавању знања. Састанак је отворио предсједник Одбора за питања културе Парламентарне димензије Централноевропске иницијативе, сенатор Луис Алберто Орелана, истакавши важност теме састанка - „Сарадња између земаља чланица Централноевропске иницијативе у области образовања, укључујући и универзитете, у оквиру европских интеграција“. Говорио је о значају програма ERASMUS, при чему је истакао да управо тај програм учи младе о специфичностима те их уједно и поучава да знају живјети са разликама. Орелана је такође нагласио да не постоји јединствена Европа те да постоје различите историјске перспективе и тумачења.

Након уводног излагања учесницима се обратила министарка за образовање, универзитете и истраживање Републике Италије, сенаторка Стефанија Ђанини, која је говорила о повезаности владине и парламентарне димензије Централноевропске иницијативе те нагласила важност усклађивања активности Централноевропске иницијативе са приоритетима Европске уније. Истакла је да се у посљедње двије године грађани свакодневно суочавају са великим изазовима, рекавши да све земље заједно морају тражити заједничка рјешења за побољшање услова свакодневног живота грађана. Додала је да су улагања и мобилност од изразите важности за даљи развој друштва. Осврнула се и на програм ERASMUS, о којем је рекла да је својеврсна револуција и кључ у области истраживања, те истакла да Централноевропска

иницијатива може дати снажан допринос европском истраживачком простору. Такође је нагласила важност Тршћанског система (регионална концентрација међународних и националних сједишта) за Италију.

Учесницима се обратио и предсједник Одбора за спољне послове и миграције Сената Италије, сенатор Пјер Фердинандо Касини. Касини је говорио о озбиљности ситуације с којом се Европа тренутно суочава те рекао да европским лидерима помало недостаје храбрости. Истакао је да је управо сада кључно донијети тешке одлуке те спровести реформе у Европи, рекавши да ће питање избјеглица и миграција бити један од кључних изазова за Европу. Јасно је изразио чврсту подршку балканским земљама на њиховом европском путу. Појаснио је да тренутно влада криза идентитета у Европи те да је образовање начин да се та криза превазиђе.

Наступио је и шеф италијанске делегације у Парламентарној димензији Централноевропске иницијативе, сенатор Лодовика Сонего, који је захвалио македонском предсједавању те најавио будуће предсједавање Босне и Херцеговине у 2016. Појаснио је да су ова ротирајућа предсједништва релевантна те да су реализоване активности широког спектра. Истакао је да Скупштина Парламентарне димензије Централноевропске иницијативе може имати кључну улогу у подстицању расправа о осјетљивим питањима. Изразио је подршку балканским земљама за улазак у Европску унију те додао да би италијанска делегација вољела да нагласак расправа у Скупштини буде на темама као што су миграције и питања културе те да би фокус требало да буде на политици сусједства.

Присутнима се обратио и директор Љетне школе Централноевропске иницијативе, професор Стефано Бјанкини, који је говорио о важности мобилности професора и студената. Истакао је да је битно да млада генерација научи да живи заједно са разноликостима. Појаснио је да модерно друштво зависи од високог образовања те да је право на образовање једна од компоненти у остваривању људских права. Бјанкини је такође додао да се земље чланице ЦЕИ-ја суочавају са дубоко подијељеним друштвом те да је образовање пут према интеграцији и укључивом друштву. Нагласио је и важност програма ERASMUS те значај заједничких и усклађених вјештина у свим областима.

У другом дијелу састанка предсједница Одбора за политичке и унутрашње послове Парламентарне димензије Централноевропске иницијативе, Тамара Блажина, говорила је о заштити мањина. Истакла је да се Централноевропска иницијатива током година доста бавила заштитом мањина. Нагласила је да се географија и историја морају узети у обзир када су мањине у питању, нагласивши да етнички чисти територији више не постоје. Говорила је о важности вишејезичности за мањине те појаснила да прави проблеми испливавају тек када се стандарди почну примјењивати у пракси. Нагласила је да је право на образовање кључно у заштити националних мањина, истичући да ПДЦЕИ треба да успостави радну групу која ће се искључиво бавити заштитом националних мањина и интеграцијама. Појаснила је да ће се многи људи из новог таласа миграната населити на овим подручјима те истакла да се морају развити инструменти на нивоу ЦЕИ-ја и на нивоу ЕУ. Предложила је размјену најбољих пракси свих земља чланица ЦЕИ-ја за интеграцију миграната, нагласивши да је управо то од кључне важности за мир, правду и стабилност.

Након излагања домаћина састанка услиједила је расправа и излагања представника делегација националних парламената. Предсједник Одбора за питања културе Парламентарне димензије Централноевропске иницијативе, сенатор Луис Алберто Орелана, предложио је да за састанке три одбора у Скопљу свака земља чланица Централноевропске иницијативе направи извјештај о језичким мањинама у својој

земљи како би се омогућила размјена мишљења и квалитетна расправа о тој теми. Шефица аустријске делегације у ПДЦЕИ, Сузан Курц, рекла је да би се на тај начин подигла свијест о том питању у појединим земљама чланицама ЦЕИ-ја те уједно и размијениле најбоље праксе. Сенатор Лодовика Сонего истакао је важност дебата о националним мањинама, а Тамара Блажина закључно је рекла да је поштовање различитости кључ просперитета модерних друштава.

Заједничко гледиште свих учесника да је неопходно послати јасне закључке и препоруке са састанка како би били уврштени у текст завршне декларације која ће бити усвојена почетком децембра у Скопљу, током годишњег засједања Скупштине ПДЦЕИ-ја. Учесници су истакли важност квалитетног високог образовања, мобилност студената и професора као и побољшање заштите права националних мањина признавањем њихових језичких разлика и стечених квалификација. Наглашена је и потреба за побољшањем заједничког дјеловања земаља чланица ЦЕИ-ја у области размјене тј. мобилности студента и професора те уједначавањем нивоа знања и његовог усавршавања.

Извјештај написала:

Сенаида Бешлагих

Секретарка Делегације ПСБиХ у ЦЕИ

Извјештај одобрила:

Моника Томић

Предсједавајућа Делегације ПСБиХ у ЦЕИ